

Externaliteiten

“Er is geen tijd te verliezen, dit is een uitdaging van buitengewone proporties. Beschaving vereist energie, maar energieverbruik mag de beschaving niet vernietigen.”

Paus Franciscus⁷⁰

Wat betaalt u voor een KWh elektriciteit? De prijs per KWh die u terugvindt op de factuur van de leverancier? Ja en neen, men betaalt in feite meer. Als lid van de gemeenschap betaalt men mee aan de totale kostprijs. En deze omvat alle kosten die rechtstreeks verband houden met de productie, inclusief subsidies.

Voorbeeld. Er bestaat een rechtstreeks verband tussen bepaalde kosten voor gezondheidszorg en de pollutie veroorzaakt door centrales op steenkool. Het zijn kosten voor de verzorging van astma en chronische bronchitis, tot vroegtijdig overlijden. Onnodig aan te merken dat dit kosten zijn die door de gemeenschap gedragen worden en niet door de producent. Men zal vermoedelijk denken dat dit wel aan de lage kant zal zijn, maar in het rapport “Last Gasp, The coal companies making Europe sick” stelt men dat deze kosten, omgerekend 48 EURO per MWh bedragen. Een bedrag dat in de buurt ligt van de groothandelsprijs aan dewelke de centrales hun elektriciteit verkopen. Het is een verborgen kost, defacto een subsidie, van ca. 100%. Dezelfde redenering kan opgebouwd worden voor elektriciteit die met gas, petroleum of kernenergie gemaakt wordt.

70 Papenfuss, M. (2018). *Pope Francis warns oil executives that fossil fuels threaten humanity*. www.huffingtonpost.com.

De kostprijs van propere energie, beweren de tegenstanders steeds opnieuw, is hoger dan van olie-, gas- en steenkoolwinning of zelfs kernenergie. Maar puur economisch is dat onwaar. In de marktprijs van olie, gas of steenkool brengt men namelijk enkele belangrijke kostprijs-elementen niet in rekening: de schade en externe kosten die de uitstoot veroorzaakt, de subsidies die de sector ontvangt. De zelfde oefening moet men uiteraard ook maken voor de ‘groene’ energiebronnen. Alleen de fossiele brandstofindustrie mag haar belangrijkste afval, kooldioxide, kosteloos dumpen. Niemand anders krijgt dit voorrecht. Als je eigenaar van een klein restaurant bent, moet je iemand betalen om het afval af te voeren. Mocht dit element – zoals ook maar normaal zou zijn – in hun kostprijs meegerekend worden, dan kon men met alle rust de onzichtbare hand van de vrije markt laten werken: op geen tijd overwint de hernieuwbare energiesector door zijn veel lagere échte kostprijs.⁷¹

In de economie noemt men dit *externaliteiten* of kosten die niet gedekt worden door marktprijzen. Zoals ook de gouverneur van de BANK OF ENGLAND zei: “Indien er bij de prijs van een liter benzine de schadekost zou gevoegd worden – namelijk de kosten die het meebrengt om de atmosfeer te vervuilen en op te warmen – dan kost die liter aanzienlijk meer.”⁷² Zoals hoger aangeduid, berekende het Europees Milieu Agentschap dat de luchtverontreiniging *jaarlijks* 537 miljard EURO kost aan de gemeenschap.

“De echte kostentsunami is niet het gevolg van de energietransitie, maar van de erfenis uit het verleden, uit de sector van conventionele

71 zie Thieme, M. (2013). *Méér!* Utrecht: Jan van Arkel., “Huiveringwekkende cijfers over de opwarming van de aarde, p. 38 e.v.

72 Elliott, L. (2015). Carney warns of risks from climate change ‘tragedy of the horizon’. www.theguardian.com.

energiebronnen. Deze vervuilers zijn niet klaar om verantwoordelijkheid te nemen en om de eigen kosten te dragen, maar zoeken altijd naar nieuwe strategieën om deze aan de samenleving op te leggen.” (Prof. Dr. Claudia Kemfert, DIW Berlin).⁷³

In de belangrijkste economie van Europa werd massaal belastingsgeld in de fossiele- en kernenergie geïnvesteerd: C. Kemfert: “tussen 1970 en 2010 werd koolenergie met een totaal van 421 miljard euro door de staat gesubsidieerd en kernenergie met 219 miljard. In totaal ging 102 miljard euro aan overheidsgeld naar duurzame energiebronnen.” Daardoor is de facto groene stroom goedkoper dan fossiele- of kernenergie: “Indien men de maatschappelijke kost inbrengt alsmede alle kosten, inclusief externe, kost één kilowattuur windenergie in 2014 alles tezamen 9,2 cent, elektriciteit uit steenkool en kernenergie telkens meer dan 14 cent.”⁷⁴ Fossiele brandstoffen kunnen goedkoop zijn op korte termijn, ze blijken afschuwelijk duur te zijn op lange termijn. 60% van de opwarming wordt veroorzaakt door CO₂ uitstoot, 20% door ontbossing. En bijna alle CO₂ uitstoot komt van fossiele brandstoffen.

De overschakeling naar groene energie is mogelijk, het probleem lijkt mij gewoon te zijn dat er te veel geld vastzit in de “oude” energievoorziening, fossiel en kernenergie.

73 Kemfert, C. (2017). op. cit.

74 Kemfert, C. (2017). Das fossile Imperium schlägt zurück. Warum wir die Energiewende jetzt verteidigen müssen. Hamburg: Murmann Publishers. p.76.